

Lausuntopyyntö
Helsinki 7.1.2021

Sisäministeriö

SM Kirjaamo SM2037479
00.01.05.00
07.01.2021 SMDno-2019-2239

Lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Sovatek-säätiö kiittää mahdollisuudesta lausua arpajaislain uudistuksesta. Sovatek-säätiö kehittää rahapelihaittojen ehkäisyä ja hoitoa Itä- ja Keski-Suomen alueella ja tuottaa palveluja riippuvuusongelmista, mm. rahapeliongelmissa kärsiville henkilöille. Tästä näkökulmasta arviotuna ehdotuksen sisältämät toimet ovat oikeansuuntaisia, ja niillä voidaan vähentää rahapelihaittoja. Uudistuksen vaikutuksia on kuitenkin syytä seurata tarkasti, koska osa esitetyistä toimista voi olla tehottomia tai niillä voi olla jopa uudistuksen tavoitteiden vastaisia vaikutuksia.

Pyydämme kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin, jotka nähdäksemme vaikuttavat oleellisesti rahapelejä ongelmallisesti tai riskitasolla pelaavien arkeen ja toipumismahdollisuuksiin sekä pelihaittojen ehkäisyyn.

- Rahapelien markkinoinnin rajoittaminen.** Esityksen (14 b §) mukaan markkinoinnin on oltava määrältään, laajuudeltaan ja toistuvuudeltaan maltillista ja välttämätöntä kysynnän ohjaamiseksi lailliseen ja vähemmän haittoja aiheuttavaan rahapelaamiseen. Tavoite on oikea, mutta käytännössä maltillisuuden ja välttämättömyyden rajojen määrittely ja valvominen on vaikeaa. Samaan pykälään liittyen tulisi kieltää Veikkauksen tuotoista avustusta saavien toimijoiden käyttäminen markkinointitarkoituksissa ja Veikkauksen sponsorointi sellaisissa tilaisuuksissa ja yhteyksissä, joissa markkinointi kohdentuu alaikäisiin. Edelleen samaan pykälään liittyen veikkaus- ja totopelien markkinoinnin salliminen edes nyt esitetyin rajoituksin ei tue tavoitetta rahapelihaittojen vähentämisestä.
- Alaikäisten rahapelihaittojen vähentäminen ja ehkäisy.** Pakollinen tunnistautuminen vähentää merkittävästi alaikäisten mahdollisuuksia päästä pelaamaan rahapelejä. Haittojen minimoimisen ja ehkäisyn näkökulmasta olisi kuitenkin jatkettava ja lisättävä myös muita toimia, joilla haastetaan rahapelimyönteistä kulttuuria. Tällaisia ovat edellä mainitut markkinoinnin rajoitustoimet, nuorille verkossa kohdistettuun markkinointiviestintään suunnatut toimet ja alaikäisten yleisesti pelaavien raaputusarpojen osto- ja luovutuskielto alaikäisille sekä arpavoittojen lunastamisen kieltäminen alaikäisiltä.
- Rahapelihaittojen seurannan, tutkimuksen, arvioinnin, ehkäisyn ja hoidon kehittäminen.** Esityksen (52§) mukaan mainitusta tehtävästä vastaa sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja sitä toimeenpanee Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Veikkaus Oyn tulee korvata toiminnan kustannukset. Voimassa olevan sopimuskauden (2020-23) aikana

resurssit tulevat nousemaan n. 5 miljoonaan euroon vuodessa. Suunta on oikea, mutta alueelliseen tasa-arvoon tulisi kiinnittää enemmän huomiota ehkäisyyn ja hoidon kehittämisessä. Kehittämistyön voimakas keskittäminen voi johtaa alueiden erilaisten tarpeiden jäämiseen huomiotta. Tässä on yhteydessä syytä korostaa, että rahapeliongelmiin tehokas ehkäisy ja hoito ei usein ole mahdollista pelkkien verkkopalvelujen avulla. Rahapelihaittojen ehkäisyä vahvistaisi muutos, jolla ehkäisyyn, ei vain sen kehittämisen, rahoitus tulisi mainitun Arpajaislain 52§ perusteella.

Jyväskylässä 4.2.2021

Sovatek-säätiö

Jussi Suojasalmi
toimitusjohtaja

Jarkko Järvelin
koordinaattori, pelihaittojen ehkäisy ja hoito